

عنوان:

نقش اضطراب در دوران بیماری کرونا

استاد راهنما:

سرکار خانم زینب پودینه زابلی

مؤلفان:

منصوره پودینه

فایزه تقوایی

رقیه آذرکیش

ملیکا دلدار

خیرالنساء لکپور

حوزه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها)

شهرستان زابل

تابستان

چکیده

بیماری کووید ۱۹ برای خیلی‌ها موجب تذکر شد و متوجه شدند که حقیقتاً انسان نباید خدایی کند و موجودی ضعیف است. علی‌رغم همه شعارها بر دستاوردهای علمی بشر، برخی متذکر شدند ویروسی که از نظر علمی حیات مستقل ندارد و تا در بدن انسان قرار نگیرد، فعالیتی ندارد و در واقع مرده است، توانسته بزرگترین چالش‌ها را در تمام سطوح زندگی انسان ایجاد کند؛ اعم از امنیت روانی، سلامت جسمی، اقتصاد، تحولات سیاسی و همه حوزه‌های دیگر. این‌ها موارد عبرت‌آموزی برای بشر بوده است و برخی به این موضوع توجه کرده‌اند که نکته مبارکی به حساب می‌آید. کسانی که این نکته‌ها را دریافته و باورهای الهی‌شان تقویت شده، به این تجربه رسیدند که امور در اختیار خداوند است و اگر برخی در این حوزه وارد شده و ادعاهایی مطرح می‌کنند، غلط بودن این ادعاها با کمترین چیزی نشان داده می‌شود. در این مقاله برخی از تاثیرات فردی کرونا مانند: افزایش اعتقاد به خدا، تقویت ایمان و عمل به دین، ظهور توحید فطری، سبب دفع بلا اشاره شده و با هدف بررسی آثار ایمان و ارزیابی نقش ایمان در دوران کرونا و شناساندن و تقویت باورهای دینی به صورت توصیفی با روش کتابخانه‌ای مورد بحث قرار گرفته است.

کلیدواژه‌ها: ایمان، فردی، قرآن، کرونا.

مقدمه

بیماری کووید ۱۹ مثل هر پدیده دیگری در این عالم، بر عده‌ای تأثیر مثبت و بر بعضی دیگر تأثیر منفی داشته است. قرآن هم که یکی از بزرگترین نعمت‌های الهی محسوب می‌شود، ولی همه در مقابل آن سود نبردند و استفاده نکردند. به تعبیر مولوی قرآن مثل طنابی است که برخی با آن به آسمان می‌روند و وسیله‌ای می‌شود برای نجاتشان از ظلمات عالم ماده و از طرف دیگر، طناب این خاصیت را هم دارد که برخی با آن به قعر چاه بروند و برایشان عامل خسران

شود. خود قرآن نیز می‌گوید که به مؤمنین سود می‌رساند و به کسانی که باطن تاریکی دارند، جز خسران نمی‌افزاید.

در رابطه با پیشینه شیوع ویروس کرونا از کشور چین آغاز و به سرعت به یک بحران جهانی تبدیل شده و بسیاری از کشورهای جهان را درگیر خود کرده است. بحران کرونا مشیتی الهی بود و حکمت الهی مقرر کرد تا کشورهای بزرگ از این ویروس کوچک خسارات بزرگی را شاهد باشند. در این رابطه کتابی به چاپ نرسیده ولی مقاله ای با عنوان نقش کرونا بر سلامت خانواده از زهرا حسینی که در زمینه خانواده و سلامت روان و جامعه بحث کرده است.

در کنار اقتصاد و سیاست، یکی از موضوعاتی که از روزهای اولیه ظهور کرونا بر سر زبان ها افتاد، دین و مذهب بود. دشواری در اتخاذ تصمیم بستن و تعطیل کردن مراکز دینی در برخی کشورها حاشیه هایی ایجاد کرد برخی معتقدند کرونا آینده تاریکی برای دین و اعتقادات مذهبی رقم خواهد زد. بعضی هم بر خلاف آن، مدعی هستند که تغییرات بنیادین در جهان بیرون و درون انسان، بازگشت به خویشتن و بازگشت به دین و معنویت را به دنبال خواهد داشت. بر این اساس ضرورت این مسئله بسیار نمایان و مشهود است. سوالی که در این مقاله پاسخ داده می شود، کرونا بر ایمان افراد می تواند چه تاثیراتی بگذارد؟ هدف این مقاله بررسی آثار ایمان و ارزیابی نقش ایمان در دوران کرونا و شناساندن و تقویت باورهای دینی در بحران کرونا می باشد. در این مقاله تاثیر کرونا بر ایمان مورد بررسی قرار می گیرد.

الف – مفاهیم

۱. فرد در لغت به معنای تنها، تک، یگانه، نصف زوج می باشد و در اصطلاح به معنای کسی که غیر از خودش با او آمیخته نشود (تنها) این کلمه عام تراز کلمه « وتر » و اخّص از کلمه ی « واحدی » است و جمع آن فرادی می باشد.^۱

معنای فرد در لغت عبارت است از یک موجود مشخص که دارای موجودیت و تعین مخصوص به خود می باشد. این تعین شخصی مانع از آن است که دو فرد از همه جهات و خصوصیات عین یکدیگر بوده باشند، اگر چه تشابه کامل میان آن دو وجود داشته باشد. مفهوم آن کلی که فرد به این معنا در مقابلش قرار گرفته است، عبارت است از مفهوم وسیعی که شامل همه افراد آن بوده باشد، مانند کلی انسان که به همه افراد انسانی قابل تطبیق است. و هر یک از افراد انسانی مانند حمید، علی، حسن که موجود مشخص و تعیین یافته عینی است، فردی از کلی انسان می باشد. چهار اصطلاح دیگر برای این فرد بکار می رود: جزئی، شخصی، مصداق، مورد. گاهی دیگر فرد در مقابل اجتماع منظور می گردد. در این صورت مقصود از فرد یک انسان است دارای تمایلات و نیروها و فعالیت ها و استعداد های مخصوص به خود. و در اصطلاح می توان گفت که فردیت یک مفهوم فلسفی می باشد، که با هوشیاری، نمایندگی، ذات، اصالت، و صداقت و حقیقت در ارتباط است و به دفعات در منابع مختلف به تعریف آن پرداخته شده است. سه تعریف متعارف برای کلمه فردیت ارائه شده است: فاعلی که به بیان دقیق تر، شخصی است دارای هوشیاری و تجربه، و آن شخص دارای جنبه های فکری، احساسات، اعتقادات، و خواسته هایی است. موجودیت یا نهادی که دارای فاعلیت بوده و با در رابطه بودن با موجودیت های دیگر کار می کند و از قدرتش بهره می برد برخی از اطلاعات، نظریات، موقعیت ها، و چیزهای فیزیکی، تنها زمانی حقیقی تلقی می گردد که نقطه نظر یک یا چند فرد باشد. این

^۱ . اصفهانی، فرهنگ قرآنی راغب، ص ۲۵۴.

تعاریف مختلف از فردیت گاهی در فلسفه به یکدیگر ملحق می‌گردند. در اکثر مواقع این کلمه به معنی چیزی است الهام بخش، تأثیر گذار، مطلع کننده، که انسان را به سوی حقیقت و درستی می‌گرایاند. فردیت مجموعه‌ای از ادراک، تجربیات، توقعات، فهم و درک شخصی و فرهنگی، و اعتقادات خاص یک شخص می‌باشد

۲. کرونا

جای دنیا را طوری در نوردید که در ماه فوریه سال ۲۰۲۰ همون بهمن ماه ۱۳۹۸ درست کمتر از دو ماه بعد اپیدمی سازمان جهانی اعلام کرد جهان مبتلا کرونا ویروس، نامی رسمی است که به گروهی از ویروس‌های عامل بیماری‌های تنفسی در انسان اطلاق می‌شود اما جدیدترین نوع این ویروس که عامل شیوع بیماری کووید-۱۹ است، "کرونا ویروس سندرم حاد تنفسی ۲ (SARS-CoV-2)" نام دارد.

شاید گسترش این ویروس در سراسر جهان، این سوال را در ذهن بسیاری از مردم شکل دهد که نام این ویروس از کجا ریشه می‌گیرد.

کرونا ویروس، از واژه لاتین "corona" به معنی "تاج" مشتق شده که خود این واژه نیز از یک واژه یونانی وام گرفته شده است. این نام توسط جون آلمیدا و دیوید تیرل دو دانشمندی که برای اولین بار کرونا ویروس‌های انسانی را مشاهده و مطالعه کردند، گذاشته شده است. این کلمه اولین بار در سال ۱۹۶۸ توسط گروهی از ویروس شناسان در نشریه "نیچر" برای این خانواده جدید ویروس‌ها به کار برده شد. این نام به شکل و ظاهر ویروس زیر میکروسکوپ اشاره دارد که برآمدگی‌های بزرگ اطراف آن "تاج خورشیدی" را در ذهن تداعی می‌کند. این برآمدگی‌ها که پپلومر (peplomer) نام دارند، پروتئین‌های روی سطح ویروس هستند. به

در بعضی از تفسیرها آمده است که قوم یونس از آن پس توبه کردند توبه ای بی بازگشت و هرستمگر حق ستم دیده بدادحتی اگر سنگی غصبی در پی خانه ای بود خانه ویران کردند و آن سنگ به صاحبش دادند

از این حدیث برآید که سبب پذیرفته شدن توبه ی قوم یونس آن بود که علماراگرامی می داشتند و مقام علم را احترام می کردند.^۱

و باتوجه به این که یکی از بلاها در حال حاضر بیماری کرونایی باشد و واکسیناسیون این بیماری باعث جدایی میان کودکان و مادران و فرزندان شده امیدواریم که خداوند با دعاها و نیایشهای دینی توصیه کردند این عذاب دفع شود.

و در تفسیر آیه ی (فلولا کانت قریه امنه فنفعها ایمانها...) این گونه توضیح داده شده است:

سنت الهی بر این است که ایمان بی موقع مقبول نباشد پس چرا اقوام گذشته به موقع ایمان نیاوردند تا به حال آن ها سودی دهد؟ (فلولا کانت قریه امنه فنفعها ایمانها...) به جز قوم یونس که چون قبل از نزول بلا ایمان آوردند مجازات رسوا کننده را در زندگی این دنیا از آن ها برطرف ساختیم (الاقوم یونس لما امنوا کشفنا عنهم عذاب الخزی فی الحیاة الدنیا...) و به آن ها تا زمانی بهره زندگی دادیم (و متغناهم الی حین)

نکته: البته در اقوام گذشته افرادی بودند که بعداً ایمان آوردند.

قوم یونس چگونه عمل کرد؟

^۱ . مدرسی، تفسیر هدایت، ج ۴- ص

هنگامی که یونس(علیه السلام)ازایمان آوردن قوم خود مایوس شدنفرین کرد و خود از میان مردم بیرون رفت مردم وقتی نشانه های بلارامشاهده کردند و فهمیدند که یونس راست گفته و پیامبر است، نزد عالم شهرآمدندوبه رهبری او همه از شهر برای توبه خارج شدند مادران را از فرزندان جدا کردند تا زمینه گریه وزاری فراهم آید، لباس های کم ارزشی به عنوان تواضع برتن کردند و به جست و جویونس(علیه السلام) پرداختند ولی او را نیافتند اما خدا توبه آن ها را قبول کرد و بلا را آن ها برگرداند.^۱

یونس به ساحل رسید و سوار بر کشتی شد و وقتی کشتی به وسط دریا رسید، خداوند یک ماهی بزرگ را بر آن هامسلط کرد که مانع حرکت سفینه گردید آن ها فهمیدند که ماهی یکی از مسافران رامی خواهد آن هابه قرعه روی آوردند و قرعه به نام یونس درآمد و او را به کام ماهی انداختند. [سوره صافات].

یونس لابه وتضرع کرد که: بارالها من به خودستم کردم، پروردگارا! از من درگذر [سوره انبیاء] ماهی او را به ساحل افکند که بسیار نحیف شده بود. خداوند درختی برویاند تا سایبان او شود [صافات].

حضرت یونس(علیه السلام) پس از باز یافت سلامت خود به سوی قوم خود بازگشت، آن ها از ورود او خوش حال شدند و او نیز از ایمان آوردن آنان خوشحال گردید. روایت است که مرد یهودی از امیر مومنان پرسید: آن کدام زندان بود که زندانی خود را در تمام عالم سیر داد؟

آن حضرت فرمود: «آن ماهی حضرت یونس است که او را در شکم خود زندانی کرده بود.^۲

۵- کرونا یکی از علائم ظهور امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف)

^۱ .المیزان، ج ۱۰، ص ۱۳۳، تفسیر فخر رازی، ج ۱۷، ص ۱۷۲، نمونه ج ۸، ص ۳۸۸

^۲ .الکاشف ج ۴، ص ۱۹۳. مجمع البیان، ج ۵، ص ۱۳۵

مردم ایران در این جریان از همه اقشار در حوزه درمان و پزشکی مجاهدانه فعالیت کردند و با حرکت های جهادی دارد عرصه شدند، تمام مشاغل، کار و فعالیت های روزانه خود را در خدمت درمان و پیشگیری از این بیماری قرار دادند که بینظیر بود.

اگر مجموعه این قضایا را که به عنوان علائم ظهور است بررسی کنیم، جوهره اش یک واقعیت است و آن این است که حوادث آخر زمان، مردم را بیشتر متوجه خدا می کند و افراد متوجه اسلام و امتیازات آن می شوند.

در این جریان بسیاری از بت پرستان به خاطر ناامیدی از خداهای سنگی و چوبی خود، بت ها را در دریا ریختند و به خدا توجه کردند که این وقایع یکی از علائم ظهور امام زمان (عج) است.^۱

نتیجه

کسانی که دین باور بودند با شیوع کرونا ایمان دینی شان تقویت شد و رفتارهای مبتنی بر باورهای دینی را بیشتر انجام دادند و آنهایی که دین باور نبوده و دچار تاریکی باطن بودند، بیشتر از دین و اخلاق و انسانیت فاصله گرفتند.

جهان قبل از کرونا و پساکرونا به طور چشمگیری تفاوت دارند و این رخداد بر اساس اراده الهی رقم خورد. بحران کرونا مشیتی الهی بود و حکمت الهی مقرر کرد تا کشورهای بزرگ از این ویروس کوچک خسارات بزرگی را شاهد باشند. کشورهای بزرگ و مدعیان امپراطوری مانند آمریکا و کشورهای دیگر در برابر این بحران ناکام مانده و مأیوس شدند. ناتوانی این کشورها در برابر این ذره ویروس که حتی با چشم نیز قابل دیدن نیست؛ امری شگفت انگیز است. قدرت

^۱ (<https://etemadonline>). ۹۹/۱۲/۱۲ ساعت: ۱۲:۴۰

خداوند متعال جنگنده‌ها، هواپیماها، تکنولوژی‌ها و امکانات نظامی پیشرفته را با کوچکترین موجود از پای درآورد؛ اقتدار کردگار جهان شگفت‌آور است.

ویروس کرونا پیامی الهی برای تمامی بشریت است مبنی بر اینکه ای آدمیان، مغرور نشوید و تکبر و خودبینی شما را در مقابل قدرت الهی، به زانو درآورده است.

پس از بسته شدن اماکن مذهبی و تعطیلی مراسم مذهبی در بحران کرونا، نگرانی‌ها برای تضعیف دین باوری در جامعه افزایش یافته است. در این زمینه، تولید برنامه‌ها، سایت‌ها و پادکست‌های دینی جهت تقویت باورهای مذهبی پیشنهاد می‌شود. همچنین با ایجاد بسترهای مجازی برای رویدادها و مراسم‌های دینی، هیئت‌ها و زیارت‌ها، می‌توان از اثرات سو بحران شیوع کرونا در جامعه دینی کاست.

فهرست منابع

*قرآن

۱. اصفهانی، راغب، فرهنگ قرآنی، (ترجمه جهانگیر ولدبیگی) سنندج، آراس، ۱۳۸۹هـ-ش.

۲. فخر رازی، محمد بن عمر، تفسیر کبیر، (بی‌جا)، (بی‌نا)، (بی‌تا).

۳. قرشی، علی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، (بی‌جا)، بنیاد بعثت، (بی‌تا).

۴. قرائتی، محسن، تفسیر نور، تهران: مرکز درس‌هایی از قرآن، ۱۳۷۹هـ-ش

۵. طباطبایی، محمد حسین، تفسیر المیزان، (ترجمه: محمد باقر موسوی)، قم: انتشارات

جامعه مدرسین، ۱۳۸۹هـ-ش

۶. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر جوامع الجامع، (مصحح: ابوالقاسم گرگی) قم، مرکز مدیریت قم، (بی تا).

۷. طبرسی، محمد، مجمع البیان، تهران: فراهانی، (بی تا).

۸. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب اسلامیة ۱۳۸۶ هـ ش.

۹. مدرسی، محمدتقی، تفسیر هدایت، (مترجم: عبدالحمید آیتی)، (بی جا)، (بی نا)، ۱۳۷۸ هـ ش.

۱۰. مغنیه، محمدجواد، تفسیر کاشف، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۶ هـ ش.

۱۱. همدانی، محمدحسین، انوار درخشان در تفسیر قرآن، تهران، لطفی، ۱۳۸۰ هـ ش.

۱۲. ۹۹/۱۲/۱۴ www.mehrnews.com ساعت: ۱۶:۴۰

۱۳. ۱۲/۱۲/۹۹ <https://etemadonline> ساعت: ۱۲:۴۰

۱۴ <https://shahraranews.ir> ۹۹/۱۲/۱۴ ساعت ۲:۳۰

۱۵ <https://Isfahan.iqna.ir> ساعت ۱۲:۳۰

۱۶ www.ghemiyeh.com